

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

กระทรวงมหาดไทยเป็นหนึ่งในหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน จึงได้กำหนดแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. 2566 ตามหลักการ 3Rs คือ (Reduce Reuse และ Recycle) และนำห่วงโซ่คุณค่ามากำหนดกิจกรรมตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยตั้งแต่ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ครบทุกระยะของการจัดการขยะมูลฝอย

ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน โดยสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ 11 (จังหวัดนครสวรรค์) ได้เลือกตรวจสอบการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดชัยนาท ในปี พ.ศ. 2566 โดยตรวจสอบสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดชัยนาท และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 8 แห่ง ได้แก่ เทศบาลเมืองชัยนาท เทศบาลตำบลโพธิ์พิทักษ์ เทศบาลตำบลหันคา เทศบาลตำบลห้วยน้ำสาคร เทศบาลตำบลโพงาม เทศบาลตำบลวังตะเคียน องค์การบริหารส่วนตำบลไพรนกยูง และ องค์การบริหารส่วนตำบลสุขเดือนห้า มุ่งตรวจสอบผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. 2566

จากการตรวจสอบพบว่า อปท. ทั้ง 8 แห่ง ยังไม่บรรลุเป้าประสงค์ตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. 2566 ได้อย่างครบถ้วน ตั้งแต่การจัดการขยะต้นทาง กลางทาง ปลายทาง และการบริหารจัดการ นอกจากนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดยังไม่สามารถดำเนินการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการบริหารจัดการขยะมูลฝอยเป็นไปตามหลัก “ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย” โดยมีประเด็นข้อตรวจพบ 2 ประเด็น ดังนี้

ข้อตรวจพบที่ 1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าประสงค์ตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. 2566

ข้อตรวจพบที่ 2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการบริหารจัดการขยะมูลฝอยเป็นไปตามหลัก “ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย” (Polluter Pays Principle: PPP)

สรุปได้ดังนี้

ข้อตรวจพบที่ 1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าประสงค์ตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. 2566

1.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ไม่สามารถดำเนินการด้านการจัดการขยะต้นทาง ได้ตามเป้าประสงค์ ดังนี้

จากการตรวจสอบกิจกรรมส่งเสริมการจัดการขยะต้นทาง ได้แก่ การร่วมเครือข่าย “อาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก” (อถล.) กิจกรรมส่งเสริมการนำ “ขยะบรรจุภัณฑ์” กลับมาใช้ประโยชน์ การจัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อน และการสุ่มตรวจสอบถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น ทั้ง 3 ระดับ คือ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากการตรวจสอบ พบว่า

1.1.1 ไม่มี อบต. ไต ที่มี อถล. ครอบคลุมครัวเรือน โดย อบต. ทั้ง 8 แห่ง มี อถล. จำนวน 3,708 ราย จากครัวเรือน ThaiQM จำนวน 12,991 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 28.54 และ อบต. ควรการจัดกิจกรรมส่งเสริมสิ่งแวดล้อมและพัฒนาสภาพแวดล้อมชุมชน เพื่อให้ อถล. มีส่วนร่วม ซึ่งพบว่า มี อบต. ดำเนินการจำนวน 7 แห่ง โดย อบต. จัดโครงการ/กิจกรรมจำนวน 1 – 3 ครั้ง และมี อถล. เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 5 – 180 คน เมื่อเทียบกับจำนวน อถล.ทั้งหมดของ อบต. จึงถือว่าเป็นจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมเครือข่ายที่น้อยมาก นอกจากนี้ ทต.โพธิ์พิทักษ์ มี อถล.ทั้งหมดจำนวน 28 คน และได้เข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง เนื่องจาก อถล. ทั้งหมดเป็นเจ้าหน้าที่ของ ทต.โพธิ์พิทักษ์

1.1.2 การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการนำ “ขยะบรรจุภัณฑ์” กลับมาใช้ประโยชน์ อย่างน้อย 4 ครั้งต่อปี จากการตรวจสอบพบว่า ไม่มี อบต. ไตสามารถดำเนินกิจกรรมได้เลย

1.1.3 การจัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อน จากการตรวจสอบ พบว่า มี อบต. ที่ไม่สามารถส่งเสริมให้ครัวเรือนจัดทำถังขยะเปียกได้ครอบคลุมครัวเรือน จำนวน 7 แห่ง สามารถดำเนินการได้จำนวน 5,931 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 45.65 โดยมี อบต. เพียง 1 แห่ง คือ อบต.สุขเดือนห้า ที่รายงานว่าจะสามารถดำเนินการได้ครอบคลุมครัวเรือน แต่จากการตรวจสอบสังเกตการณ์ จำนวน 41 ครัวเรือน พบว่ามีจำนวน 9 ครัวเรือนที่ไม่มีถังขยะเปียกในครัวเรือน นอกจากนี้ ครัวเรือนส่วนใหญ่ที่ได้สังเกตการณ์ แม้จะมีการติดตั้งถังขยะเปียก แต่ไม่มีการนำขยะอาหารไปใส่ไว้ในถังขยะ และบางครัวเรือนได้นำถังขยะเปียกออกจากหลุมที่ขุดไว้

1.1.4 การสุ่มตรวจสอบถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า มีการสุ่มตรวจสอบจำนวน 382 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 2.94 ของครัวเรือนทั้งหมด โดย อบต.ที่สุ่มตรวจสอบมากที่สุด คือ อบต.สุขเดือนห้า สุ่มตรวจสอบจำนวน 140 ครัวเรือนจาก 1,421 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 9.85 จึงไม่มี อบต. ไต สุ่มตรวจสอบได้ตามเป้าหมายครอบคลุมครัวเรือน

ในระดับอำเภอ พบว่า สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอทั้ง 8 แห่ง มีคำสั่งแต่งตั้งทีมปฏิบัติการเตรียมความพร้อมสำหรับการทวนสอบในพื้นที่ตำบล แต่ไม่มีการประชุมเพื่อกำหนดแผนการดำเนินการ และมีสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอ จำนวน 3 แห่งที่ไม่มีหลักฐานหรือภาพถ่ายการลงพื้นที่ ได้แก่ สอ.หันคา หนองมะโมง และวัดสิงห์ จึงพิจารณาได้ว่าในระดับอำเภอมีการสุ่มตรวจสอบไม่ครบทุกอำเภอจึงไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

1.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ไม่สามารถดำเนินการด้านการจัดการขยะกลางทางได้ตามเป้าประสงค์ ดังนี้

การจัดการขยะกลางทาง มุ่งเน้นการจัดการให้มีภาชนะรองรับขยะมูลฝอยแบบแยกประเภท องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดตั้งภาชนะรองรับขยะมูลฝอยแบบแยกประเภท 2 ประเภท ได้แก่ ภาชนะรองรับขยะมูลฝอยทั่วไปเป็นสีน้ำเงิน และภาชนะรองรับขยะมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่หรือขยะรีไซเคิล เป็น สีเหลือง แล้วให้มีการเก็บขนขยะแยกประเภท มีการจัดตั้งภาชนะรองรับขยะมูลฝอยที่เป็นพิษหรือ อันตรายจากชุมชนในหมู่บ้านหรือชุมชน มีการขนขยะอันตรายชุมชนไปยังจุดรวบรวมขยะอันตรายของ จังหวัด และมีการติดตั้งถังขยะหรือจุดรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อชุมชนในชุมชน ผลการดำเนินการ สรุปได้ ดังนี้

1.2.1 ด้านการจัดให้มีภาชนะรองรับขยะมูลฝอยแบบแยกประเภทในที่สาธารณะ และ/หรือ สถานที่ท่องเที่ยวทุกแห่ง พบว่า อปท. ที่ตรวจสอบจำนวน 8 แห่ง มี อปท. ที่สามารถจัดตั้งภาชนะ รองรับขยะมูลฝอยแบบแยกประเภทในที่สาธารณะได้ตามเป้าประสงค์ จำนวน 3 แห่ง คิดเป็น ร้อยละ 37.50 ของ อปท. ที่ตรวจสอบ ได้แก่ ทม.ชัยนาท ทต.โพธิ์พิทักษ์ และ ทต.หางน้ำสาคร ส่วน อปท. ที่ไม่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าประสงค์ มีจำนวน 5 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 62.50 ได้แก่ ทต.หันคา ทต.โพงาม ทต.วังตะเคียน อบต.ไพรนกยูง และ อบต.สุขเดือนห้า

1.2.2 อปท. ที่สามารถจัดตั้งภาชนะรองรับขยะมูลฝอยแบบแยกประเภทในที่สาธารณะได้ตาม เป้าประสงค์ แต่ในขั้นตอนของการเก็บขนขยะมูลฝอย อปท. ไม่ได้แยกเก็บตามประเภทของขยะมูลฝอย กรณี ทม.ชัยนาท รถเก็บขนขยะมูลฝอยจะมีถังขนาดใหญ่เพื่อใส่ขยะมูลฝอยที่สามารถนำไปขายได้ โดยไม่กำหนดวันเก็บขนขยะมูลฝอยแยกประเภท

1.2.3 ด้านการจัดตั้งภาชนะรองรับของเสียอันตรายชุมชน จาก อปท. ที่ตรวจสอบจำนวน 8 แห่ง มีจำนวน 4 แห่ง ที่จัดให้มีจุดตั้งภาชนะรองรับของเสียอันตรายชุมชนในหมู่บ้านหรือชุมชน แต่มี อปท. เพียง 2 แห่ง ที่สามารถติดตั้งภาชนะได้ตามเป้าประสงค์ของจังหวัดสะอาด ได้แก่ ทม.ชัยนาท ที่มี ชุมชนจำนวน 18 ชุมชน สามารถติดตั้งภาชนะได้ครบทุกชุมชน และ ทต.หางน้ำสาคร ที่มีชุมชน จำนวน 6 ชุมชน ติดตั้งภาชนะไว้จำนวน 11 จุด ส่วน ทต.โพธิ์พิทักษ์ และ ทต.หันคา ที่ไม่เป็นไปตาม เป้าประสงค์ เพราะมีจุดติดตั้งภาชนะน้อยกว่าชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ สำหรับการขนขยะอันตรายชุมชนไป ยังจุดรวบรวมขยะอันตรายของจังหวัด เพื่อรวบรวมและนำส่งไปกำจัดต่อไปนั้น จากการตรวจสอบ พบว่า อปท. ในจังหวัดชัยนาทยังไม่มีรวบรวมของเสียอันตรายไปไว้ยังจุดรวบรวม

1.2.4 ด้านการติดตั้งถังขยะ หรือจุดรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อชุมชน จาก อปท. ที่ตรวจสอบ จำนวน 8 แห่ง มีจำนวน 4 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 50.00 ที่จัดให้มีจุดติดตั้งถังขยะหรือจุดรวบรวมมูลฝอย ติดเชื้อชุมชน แต่มี อปท. ที่ดำเนินการติดตั้งถังขยะได้จำนวนตามเป้าประสงค์ เพียง 1 แห่ง คือ ทต.หางน้ำสาคร มีชุมชนจำนวน 6 ชุมชน ติดตั้งถังขยะรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อจำนวน 10 จุด โดย ทม.ชัยนาท ทต.โพธิ์พิทักษ์ และ ทต.โพงาม มีการจัดตั้งภาชนะ แต่ไม่ครบตามจำนวนหมู่บ้าน/ชุมชน

1.3 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ไม่สามารถดำเนินการด้านการจัดการขยะปลายทางได้ตามเป้าประสงค์ ดังนี้

สำหรับการจัดการขยะปลายทาง เป็นการให้ความสำคัญต่อการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้อง และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มพื้นที่การจัดการมูลฝอย (Clusters) มีการขนขยะไปยังเจ้าภาพของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) ผลการดำเนินการ สรุปได้ดังนี้

1.3.1 ขยะมูลฝอยชุมชนต้องได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง จากการตรวจสอบสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยของ อบท. ที่มีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยของตนเองจำนวน 4 แห่ง พบว่า มีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกต้องตามหลักวิชาการมีเพียง 1 แห่ง คือ ทต.หันคา โดยมีสถานีนกถ่ายของ ทต.โพธิ์พิทักษ์ ซึ่งเป็นการส่งกำจัดที่ บมจ. ทีพีโอ โพลีน พาวเวอร์ เพื่อแปรรูปขยะเป็นเชื้อเพลิง ที่เป็นการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์การประเมินของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ปริมาณขยะมูลฝอยที่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง หมายถึง ปริมาณขยะมูลฝอยที่นำไปกำจัดอย่างถูกต้อง รวมกับปริมาณขยะมูลฝอยที่นำกลับมาใช้ประโยชน์ ซึ่งปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นของ อบท. ทั้ง 8 แห่ง มีจำนวน 19,204.46 ตัน/ปี มีปริมาณขยะมูลฝอยที่กำจัดอย่างถูกต้อง จำนวน 2,220.739 ตัน/ปี และมีปริมาณขยะมูลฝอยที่นำกลับมาใช้ประโยชน์ จำนวน 10,307.24 ตัน/ปี รวมเป็นปริมาณขยะมูลฝอยที่กำจัดอย่างถูกต้องจำนวน 12,527.98 ตัน คิดเป็นร้อยละ 65.23 จากปริมาณขยะที่เกิดขึ้น แต่จากการตรวจสอบ พบว่า อบท. ไม่มีข้อมูลปริมาณการนำขยะมูลฝอยกลับไปใช้ประโยชน์ และไม่มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการนำขยะมูลฝอยไปใช้ประโยชน์

1.3.2 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มพื้นที่การจัดการมูลฝอย (Clusters) มีการขนขยะไปยังเจ้าภาพของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จังหวัดชัยนาทได้ดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยแบบรวมกลุ่มพื้นที่ โดยช่วงวันที่ 4 กรกฎาคม 2565 – 24 มีนาคม 2566 มีการจัดกลุ่ม clusters เป็น 3 กลุ่ม โดย อบท. จำนวน 59 อบท. มีการลงนามในบันทึกความร่วมมือ และนำขยะมูลฝอยไปกำจัดตาม MOU จำนวน 40 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 67.80 ช่วงต่อมาคือหลังวันที่ 25 มีนาคม 2566 เป็นต้นไป ให้ยึดตามบันทึกความร่วมมือที่ อบท. ทุกแห่งทำร่วมกับ ทต.หนองมะโมง ในการนำขยะมูลฝอยไปกำจัดที่โครงการกำจัดขยะมูลฝอยเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า ซึ่งปัจจุบันยังอยู่ระหว่างดำเนินการ อย่างไรก็ตาม จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารของ อบท. พบว่า มีผู้บริหารแสดงความไม่มั่นใจว่าหากโครงการกำจัดขยะมูลฝอยฯ แล้วเสร็จ จะนำขยะมูลฝอยไปรวมกำจัดหรือไม่ จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ ทต.หางน้ำสาคร ทต.หันคา และ อบต.สุขเดือนห้า เนื่องจากยังไม่มี ความชัดเจนในเรื่องค่าใช้จ่ายในการส่งกำจัดขยะมูลฝอย ส่วนอีก 1 แห่ง ได้แก่ อบต.ไพรนกยูง ไม่แน่ใจเพราะปัจจุบันยังไม่มีบริการเก็บขนขยะมูลฝอย

1.3.3 ขยะอันตรายชุมชนยังไม่ได้ได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง ในส่วนของจังหวัดชัยนาทตามรายงานสถานการณ์ของเสียอันตรายจากชุมชน ปี พ.ศ. 2565 ระบุว่า ทต.โพธิ์พิทักษ์ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบ ปัจจุบันยังไม่มี การนำของเสียอันตรายจากชุมชนไปกำจัด และจากการตรวจสอบ

ความก้าวหน้าของการรวบรวมและกําจัดของเสียอันตรายจากชุมชน พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 อบจ.ชัยนาท ในฐานะหน่วยงานรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการกําจัดยังไม่เริ่มดำเนินการแต่อย่างใด

1.3.4 อบท. ไม่มีการส่งมูลฝอยติดเชื้อไปจัดการอย่างถูกต้อง จากการตรวจสอบพบว่า แม้ อบท. จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ ทม.ชัยนาท ทต.โพธิ์พิทักษ์ และทต.หางน้ำสาครมีการจัดตั้งภาชนะรองรับขยะติดเชื้อ แต่ยังไม่มีการรับไปกําจัด ซึ่งจากการสังเกตการณ์พบว่า ถึงขยะมูลฝอยติดเชื้อบางถังมีมูลฝอยเต็มแล้ว แต่ อบท. ยังไม่เก็บรวบรวมกําจัด

1.4 องค์ประกอบโครงสร้างท้องถิ่นส่วนใหญ่ไม่สามารถดำเนินการด้านการบริหารจัดการได้ตามเป้าประสงค์ ดังนี้

1.4.1 ด้านองค์ประกอบโครงสร้างท้องถิ่นมีการบันทึกข้อมูลระบบสารสนเทศด้านการบริหารจัดการมูลฝอยขององค์ประกอบโครงสร้างท้องถิ่น [รายปี (มผ.1) และรายเดือน (มผ.2)] พบว่า

การบันทึกข้อมูลตามแบบ มผ.1 มี อบท. ที่บันทึกข้อมูลครบถ้วน จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ ทม.ชัยนาท ทต.หางน้ำสาคร ทต.โพงาม อบต.ไพรนกยูง และ อบต.สุขเดือนห้า คิดเป็นร้อยละ 62.50 ของ อบท. ที่ตรวจสอบ และมี อบท. จำนวน 3 แห่ง คือ ทต.โพธิ์พิทักษ์ ทต.หันคา และ ทต.วังตะเคียน ที่บันทึกข้อมูลไม่ครบถ้วน โดย ทต.โพธิ์พิทักษ์ ไม่บันทึกข้อมูลด้านงบประมาณการจัดการขยะมูลฝอยในส่วนค่าจ้างคนงาน ทต.หันคา ไม่บันทึกข้อมูลการเก็บ ขน ขยะมูลฝอยและสถานที่กําจัดในส่วนงบประมาณขยะมูลฝอยที่ อบท. อื่นส่งขยะมูลฝอยมากําจัดร่วม ทต.วังตะเคียน ไม่บันทึกข้อมูลพื้นฐานด้านขยะ

การบันทึกข้อมูลตามแบบ มผ.2 พบว่า มีการบันทึกข้อมูลไม่ถูกต้อง (1) กรณี อบท. ที่ไม่มีการให้บริการเก็บขนขยะมูลฝอย คราวเรือนจึงต้องจัดการขยะมูลฝอยเองนั้น ดังนั้นการบันทึกข้อมูล ปริมาณขยะมูลฝอยที่ได้รับการจัดการในครัวเรือน ต้องคำนวณจากจำนวนครัวเรือนที่ไม่ได้เก็บขน หากมีครัวเรือนที่ไม่ได้เก็บขน จะถือว่าครัวเรือนจัดการเอง ซึ่งจากการตรวจสอบ พบว่า อบท. จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ ทต.โพงาม ทต.วังตะเคียน อบต.ไพรนกยูง และ อบต.สุขเดือนห้า ไม่บันทึกข้อมูลครัวเรือนจัดการเอง จึงทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำไปใช้ประโยชน์สูงเกินความเป็นจริง (2) อบท. ทุกแห่ง บันทึกข้อมูลปริมาณขยะมูลฝอยโดยใช้ที่มาของปริมาณขยะมูลฝอยต่างกัน (3) อบท. บันทึกข้อมูลขยะมูลฝอยที่ อบท. มีการคัดแยกตามกิจกรรมต่าง ๆ โดยที่ อบท. ไม่มีการจัดกิจกรรมใด ๆ และ (4) บันทึกข้อมูลค่าใช้จ่ายการบริหารจัดการขยะมูลฝอยไม่ถูกต้อง

1.4.2 ด้านการนำเสนอเรื่องการบริหารจัดการขยะ เข้าสู่วาระการประชุมคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัด หรือคณะกรรมการจังหวัด หรือที่ประชุมผู้บริหารองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นทุกเดือน จากการตรวจสอบพบว่า อบท. ทั้ง 8 แห่ง ไม่มีการนำเรื่องการบริหารจัดการขยะมูลฝอยเข้าที่ประชุมผู้บริหารองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นทุกเดือน

นอกจากนี้ ในการตรวจสอบ ยังนำแนวคิดแบบจำลองเชิงตรรกะ (Logic Model) ซึ่งเป็นการประเมินโครงการมาใช้วิเคราะห์ โดยเน้นการแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากร กิจกรรมกับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ผลลัพธ์จะจำแนกเป็นผลระยะสั้น ผลระยะยาว และผลกระทบ **จากผลการวิเคราะห์** โดยพิจารณาทั้งผลผลิตของแต่ละกิจกรรมในระดับต้นทาง กลางทาง และปลายทาง ของ อปท. ได้แก่ การจัดการขยะต้นทาง ที่ไม่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าประสงค์ เช่น จำนวน อถล. จำนวนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการนำขยะบรรจุภัณฑ์กลับมาใช้ประโยชน์ จำนวนครัวเรือนที่ทำถังขยะเปียกลดโลกร้อน การสุ่มตรวจสอบในระดับพื้นที่และการทวนสอบในระดับอำเภอ ไม่เป็นไปตามเป้าประสงค์ ส่วน การจัดการขยะกลางทาง ได้แก่ การรวบรวมขยะมูลฝอยประเภทต่าง ๆ เพื่อนำไปกำจัดต่อไป ซึ่ง อปท. ไม่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าประสงค์ และ การจัดการขยะปลายทาง ที่ยังไม่สามารถกำจัดขยะมูลฝอยให้ถูกต้องตามหลักวิชาการได้ รวมทั้งด้านการบริหารจัดการซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ไม่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าประสงค์ **ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินกิจกรรมในระดับจังหวัด คือไม่สามารถบรรลุตามเป้าประสงค์ในระดับจังหวัดด้วย** และยังส่งผลให้ผลลัพธ์คือเป้าหมายของการลดปริมาณขยะมูลฝอยไม่สามารถเกิดขึ้นได้

จากการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ไม่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าประสงค์ตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. 2566 **ส่งผลกระทบทำให้**ไม่สามารถลดปริมาณขยะมูลฝอยต้นทางได้ สำหรับโครงการถังขยะเปียกลดโลกร้อน ทำให้อปท. ในประเทศไทยไม่สามารถบรรลุเป้าหมายโครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจตามมาตรฐานของประเทศไทย (T-VER) ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ กรณีไม่มีการทวนสอบหรือทวนสอบแบบเฉพาะเจาะจง จะทำให้ข้อมูลครัวเรือนที่ดำเนินการจริงไม่สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้รายงานจังหวัด หากมีการทวนสอบจากผู้ประเมินภายนอก (Verification) จะพบว่ามีครัวเรือนที่ไม่ได้ดำเนินการเป็นจำนวนมาก กระทรวงมหาดไทยจะไม่สามารถเข้าสู่กระบวนการซื้อขายคาร์บอนเครดิตได้อย่างแท้จริง สำหรับการจัดการขยะกลางทางที่มีภาชนะรองรับไม่ครบทุกประเภท ทำให้ขยะอันตรายและมูลฝอยติดเชื้อไม่ได้ถูกส่งกำจัดโดยวิธีที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ส่งผลกระทบต่อสุขภาพสิ่งแวดล้อม และส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจ ส่วนสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยอาจเต็มเร็วขึ้น มีขยะตกค้างและไม่สามารถรองรับขยะมูลฝอยในอนาคตได้ จากผลกระทบข้างต้น **มีสาเหตุส่วนใหญ่เกิดจาก** การไม่ได้รับความร่วมมือจากภาคประชาชนในการจัดการขยะต้นทาง สำหรับการจัดการขยะกลางทางเกิดจากเจ้าหน้าที่ อปท. ไม่ได้ศึกษาเกณฑ์ตัวชี้วัดความสำเร็จในการติดตั้งภาชนะรองรับขยะมูลฝอยประเภทต่าง ๆ ไม่มีการจัดทำแผนในการเก็บ ขนขยะมูลฝอย และหน่วยงานรับผิดชอบด้านการกำจัดของเสียอันตรายชุมชนยังไม่เริ่มดำเนินการ สำหรับการจัดการขยะปลายทาง อปท. ที่มีบ่อขยะที่มีโครงสร้างพื้นฐานแบบฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล แต่บริหารจัดการเป็นแบบเทกองกลางแจ้ง เกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจในการกำจัดขยะมูลฝอย

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดผลสัมฤทธิ์และมีประสิทธิภาพ สามารถดำเนินการได้ตามเป้าประสงค์ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด มีการจัดการเพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอยได้ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน มีข้อเสนอแนะให้นายกเทศมนตรี/นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

1. การจัดการขยะต้นทาง กรณีการรับสมัคร ออกล.และการทำถังขยะเปียก ให้ปรับปรุงแบบการรับสมัครและจัดกิจกรรมกลุ่มย่อยโดยแบ่งตามชุมชน เน้นสร้างความเข้าใจในปัญหาขยะมูลฝอยรวมถึงให้ ออกล. เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำถังขยะเปียก มีแผนการดำเนินงานเพื่อลงพื้นที่ส่งเสริมการทำถังขยะเปียกจริง และควรปรับข้อมูลตัวชี้วัดตามสภาพพื้นที่ เช่น คริวเรือนที่นำเศษอาหารให้สัตว์เลี้ยง อาจจัดเก็บข้อมูลเพื่อเป็นข้อมูลแนวโน้มของการทำถังขยะเปียก และกรณี อบต.สุขเดือนห้า ที่จัดทำรายงานผลไม่สอดคล้องกับผลการตรวจสอบสังเกตการณ์ โดยมีคริวเรือนบางส่วนไม่ได้ติดตั้งถังขยะเปียกให้ตรวจสอบการทำถังขยะเปียกให้ถูกต้องต่อไป ทั้งนี้ให้ อบท. ทุกแห่งติดตามการใช้งานถังขยะเปียกกับกลุ่มเป้าหมายเดิมไปพลางก่อน เนื่องจากอาจมีบางคริวเรือนเลิกใช้หรือนำถังขยะออกมาจากที่ตั้งเดิม

2. ส่งเสริมการนำขยะบรรจุภัณฑ์กลับมาใช้ประโยชน์ โดยจัดช่องทางการประชาสัมพันธ์เพิ่มขึ้นเพื่อให้ประชาชนเล็งเห็นถึงปัญหาปริมาณขยะมูลฝอยที่เพิ่มขึ้นในขณะที่สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยไม่เพียงพอจะกำจัดขยะมูลฝอยได้ในอนาคตให้นำหลักการ 3Rs ของการจัดการขยะมูลฝอยมาใช้ส่งเสริมให้ประชาชนลดการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ใช้แล้วทิ้งและประชาสัมพันธ์ให้ใช้ผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้หรือย่อยสลายได้ ผนวกให้มีการใช้ผลิตภัณฑ์ซ้ำ ๆ หลาย ๆ ครั้งก่อนที่จะทิ้ง เช่น การใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก หรือการใช้ภาชนะบรรจุอาหารที่นำกลับมาใช้ใหม่ได้

3. การสุ่มตรวจสอบถังขยะเปียกในระดับอำเภอ และระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ขอความร่วมมือผู้นำชุมชน อสม. ออกล. และจัดทำแผนเพื่อแจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง แล้วทำบันทึกการลงพื้นที่พร้อมภาพประกอบ โดยสรุปผลการสุ่มตรวจสอบให้เป็นคำร้อยละ เพื่อทราบที่สามารถดำเนินการได้มากน้อยเพียงใด

4. การจัดการขยะกลางทาง

4.1 สำหรับ อบท. ที่มีการให้บริการเก็บขนขยะมูลฝอย แต่ไม่ได้ติดตั้งภาชนะรองรับมูลฝอยสำหรับมูลฝอยแต่ละประเภทให้เป็นไปตามเป้าประสงค์ ให้เจ้าหน้าที่ศึกษาเกณฑ์ตัวชี้วัดความสำเร็จในการติดตั้งภาชนะรองรับขยะมูลฝอยแต่ละประเภท แล้วดำเนินการให้ครบถ้วนเป็นไปตามเป้าประสงค์ ประกอบด้วย

- ทม.ชัยนาท จัดให้มีการติดตั้งถังขยะหรือจุดรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อชุมชน
- ทต.โพธิ์พิทักษ์ จัดให้มีการติดตั้งภาชนะรองรับขยะมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตราย

จากชุมชน และถังขยะหรือจุดรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อชุมชน

– ทต.หันคา จัดให้มีการติดตั้งภาชนะรองรับมูลฝอยแบบแยกประเภท ภาชนะรองรับขยะมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน และถังขยะหรือจุดรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อชุมชน

– ทต.วังตะเคียน ให้บริการเก็บขนขยะมูลฝอยอย่างเป็นทางการเมื่อเดือนมีนาคม 2567 จัดให้มีการติดตั้งภาชนะรองรับมูลฝอยแบบแยกประเภท ภาชนะรองรับขยะมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน และถังขยะหรือจุดรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อชุมชน

4.2 ให้เจ้าหน้าที่จัดทำแผนในการเก็บขนขยะมูลฝอยแบบแยกประเภท ของเสียอันตรายชุมชน และมูลฝอยติดเชื้อชุมชน โดยกำหนดวัน เวลาและประเภทของขยะมูลฝอยที่จะจัดเก็บให้ชัดเจน รวมถึงประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบวัน/เวลาที่จะทำการเก็บขนขยะมูลฝอยแต่ละประเภท

4.3 สำหรับการรวบรวมของเสียอันตรายชุมชนไปยังจุดรวบรวมของจังหวัด ให้เร่งดำเนินการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่าง อบจ.ชัยนาท ทต.โพธิ์พิทักษ์ และอปท. ในจังหวัดชัยนาท เพื่อให้สามารถป้องกันปัญหาผลกระทบจากเสียอันตรายชุมชนในอนาคต

4.4 กรณี ทต.โพงาม อบต.ไพรนกยูง และ อบต.สุขเดือนห้า ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบว่า กรณีมูลฝอยติดเชื้อชุมชนสามารถส่งไปรวบรวมได้ที่ รพสต. ในพื้นที่ สำหรับมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนให้ประชาชนคัดแยกแล้วนำไปรวบรวมไว้ที่ อปท. เพื่อจะได้นำส่งสถานที่รวบรวมของเสียอันตรายในระดับจังหวัดเพื่อกำจัดอย่างถูกต้องพร้อมกันต่อไป

5. การจัดการขยะปลายทาง

5.1 กรณี อบต.ไพรนกยูง และ อบต.สุขเดือนห้า ให้ประชาคมหมู่บ้านเพื่อหาแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอย หากมีงบประมาณไม่เพียงพอ ควรขอรับการสนับสนุนงบประมาณแผ่นดิน งบเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ ซึ่งสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหน่วยรับงบประมาณ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยรับการอุดหนุนงบประมาณ เพื่อจัดหาครุภัณฑ์ยานพาหนะในระบบกำจัดขยะชุมชนต่อไป รวมถึงการเตรียมความพร้อมในการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการบริหารจัดการขยะในอนาคต เช่น ค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร ค่าซ่อมแซมบำรุงรักษาครุภัณฑ์ ค่าวัสดุน้ำมันเชื้อเพลิง เป็นต้น และสำหรับ ทต.โพงาม ให้เร่งดำเนินการให้บริการเก็บขนขยะมูลฝอยโดยเร็ว

5.2 สำหรับ อปท. ที่มีการกำจัดขยะมูลฝอยในสถานที่ซึ่งการกำจัดยังไม่ถูกหลักวิชาการ ได้แก่ ทม.ชัยนาท ทต.โพธิ์พิทักษ์ (เฉพาะขยะส่วนเกินที่เหลือจากการส่งกำจัด) และ ทต.หางน้ำสาคร เพื่อลดผลกระทบจากการบริหารจัดการไม่เป็นไปตามหลักวิชาการ แต่สถานที่ยังมีโครงสร้างที่ถูกต้องตามหลักวิชาการอยู่ ให้ควบคุมขยะมูลฝอยที่ส่งเข้ามายังสถานที่กำจัด ไม่ให้มีการนำของเสียอันตรายและขยะมูลฝอยติดเชื้อเข้ามำกำจัดในพื้นที่ และกลบทับขยะมูลฝอยด้วยวัสดุกลบทับ เพื่อป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อม สำหรับขยะมูลฝอยที่อยู่ในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยมีปริมาณขยะตกค้างสูง ได้แก่ ทม.ชัยนาท ทต.โพธิ์พิทักษ์ ทต.หันคา และ ทต.หางน้ำสาคร ซึ่ง

ผู้บริหาร อบท. ต้องการจำหน่ายขยะให้เอกชน หรือจ้างบริษัทเอกชนนำขยะออกไปจากบ่อขยะ ควรเร่งดำเนินการ ทั้งนี้การขายขยะมูลฝอยหรือการจ้างกำจัดขยะมูลฝอย จะมีข้อดีข้อเสียต่างกัน ควรศึกษาให้เหมาะสมกับแนวทางของ อบท. ต่อไป

6. กำชับเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้บันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศฯ ศึกษาคู่มือสำหรับผู้ใช้งานระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้ความสำคัญในการบันทึกข้อมูลให้ถูกต้อง

7. ผู้บริหาร อบท. ควรให้ความสำคัญในการนำเรื่องการบริหารจัดการขยะมูลฝอยเข้าสู่วาระการประชุม โดยให้มีการติดตามผลการจัดการขยะมูลฝอยและปัญหาในการจัดการเข้าสู่ที่ประชุมผู้บริหารอย่างต่อเนื่องทุกเดือน เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหากรณีดำเนินการไม่บรรลุเป้าประสงค์ได้

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน มีข้อเสนอแนะให้ท้องถิ่นจังหวัดชัยนาท พิจารณาดำเนินการดังนี้

1. การติดตามผลการดำเนินการจัดการขยะต้นทาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งจำนวน อถล. และถังขยะเปียกลดโลกร้อน ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและตรงกับเอกสารหลักฐานของ อบท. เช่น รายชื่อ ใบสมัคร และการเข้ารับการอบรม รวมถึงให้ติดตามการทวนสอบถังขยะเปียกระดับอำเภอ โดยให้รวบรวมและตรวจสอบภาพหลักฐานการทวนสอบระดับอำเภอ ซึ่งสามารถใช้เป็นหลักฐานการดำเนินการได้ชัดเจน เพิ่มเติมจากการรายงานตามแบบรายงานการรับรองข้อมูลการจัดทำถังขยะเปียกลดโลกร้อน ที่อาจมีการรายงานแต่ไม่มีการลงพื้นที่จริง หรือลงทวนสอบแต่ไม่ครบตามจำนวนเป้าหมายที่กำหนด

2. การรวบรวมของเสียอันตรายชุมชนไปยังจุดรวบรวมของเสียอันตรายของจังหวัด ให้เร่งรัด อบจ.ชัยนาท เพื่อจัดทำ MOU ระหว่าง อบท. ทุกแห่ง กับ ทต.โพธิ์พิทักษ์ ในฐานะเจ้าของสถานที่ และ อบจ.ชัยนาท ในฐานะหน่วยงานรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการกำจัด เพื่อรวบรวมของเสียอันตราย โดย อบท. ทุกแห่งต้องแจ้งประชาชนให้นำขยะอันตรายไปรวบรวมที่ อบท.

3. การรวมกลุ่มพื้นที่การจัดการมูลฝอย (Clusters) สำหรับโครงการกำจัดขยะมูลฝอยเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าของเทศบาลตำบลหนองมะโมง ควรมีการตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาความพร้อมของ อบท. อื่น ๆ โดยเฉพาะ อบท. ที่มีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยของตนเอง ที่ยังไม่ตัดสินใจว่าจะเข้าร่วมกำจัดกับ ทต.หนองมะโมงหรือไม่ แม้ว่าจะได้ลงนามในบันทึกความร่วมมือ MOU แล้ว

4. คณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัด หรือคณะกรรมการจังหวัด ควรมีการประชุมเพื่อติดตามผลการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ในปีต่อไป เพื่อติดตามปัญหา อุปสรรค และความก้าวหน้าในการดำเนินการอย่างแท้จริง

5. ให้ชักชวนแนวทางการบันทึกข้อมูลระบบสารสนเทศให้เป็นไปตามคู่มือสำหรับผู้ใช้งานระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงเน้นย้ำให้ อบต. ทุกแห่งให้ความสำคัญกับการบันทึกข้อมูลให้เป็นไปตามข้อเท็จจริง

ข้อตรวจพบที่ 2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการบริหารจัดการขยะมูลฝอยเป็นไปตามหลัก “ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย” (Polluter Pays Principle: PPP)

จากการตรวจสอบการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและการจัดเก็บค่าธรรมเนียมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จำนวน 8 แห่ง มีข้อตรวจพบที่สำคัญ ดังนี้

2.1 มีการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยไม่เหมาะสมกับสถานะเศรษฐกิจ จากการตรวจสอบข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติเพื่อใช้ในการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการเก็บและขนมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จำนวน 8 แห่ง พบว่า อบต. จำนวน 4 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 50.00 มีการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมท้ายประกาศประเภทเก็บและขนมูลฝอยทั่วไป ที่ไม่มีการปรับปรุงให้เป็นไปตามสถานะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปและภาระค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริง

2.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดเก็บรายได้ค่าธรรมเนียมไม่สอดคล้องกับค่าใช้จ่ายด้านการบริหารจัดการมูลฝอย โดย อบต. จำนวน 4 แห่ง ที่มีการเก็บขนและกำจัดมูลฝอย พบว่า อบต. ทุกแห่ง หรือคิดเป็นร้อยละ 100.00 มีรายได้ค่าธรรมเนียมการเก็บและขนมูลฝอยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ต่ำกว่าค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงจำนวนมาก โดย ทม.ชัยนาท มีรายได้คิดเป็นร้อยละ 45.96 ของค่าใช้จ่าย ทต.โพธิ์พิทักษ์ มีรายได้คิดเป็นร้อยละ 9.31 ของค่าใช้จ่าย ทต.หันคา มีรายได้คิดเป็นร้อยละ 20.31 ของค่าใช้จ่าย และ ทต.หางน้ำสาคร มีรายได้คิดเป็นร้อยละ 9.83 ของค่าใช้จ่าย

ผลกระทบ กรณีที่ อบต. ที่มีการให้บริการเก็บขนขยะมูลฝอยไม่กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยทำให้ไม่สามารถสร้างความเป็นธรรมในการจ่ายค่าธรรมเนียมตามหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่ายได้ ทำให้ อบต. ไม่สามารถจัดการขยะได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ อบต. ต้องนำงบประมาณจำนวนมากไปใช้ในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ทำให้ขาดโอกาสในการนำงบประมาณดังกล่าวไปใช้ในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนหรือพัฒนาด้านอื่น ๆ โดยสาเหตุสำคัญเกิดจากผู้บริหารไม่ได้ให้ความสำคัญเท่าที่ควรกับการจัดเก็บรายได้ค่าธรรมเนียมการบริหารจัดการขยะมูลฝอยเนื่องจากเห็นว่าเป็นการบริการสาธารณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องจัดบริการให้แก่ประชาชนในเขตพื้นที่อยู่แล้วประกอบกับกลัวถูกต่อต้านจากประชาชน

ข้อเสนอแนะ

รายงานการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพการดำเนินงาน เรื่องการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในเขตพื้นที่จังหวัดชัยนาท

เพื่อให้การบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดผลสัมฤทธิ์และมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานและเป็นไปตามหลัก “ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย” (Polluter Pays Principle: PPP) สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินจึงมีข้อเสนอแนะให้นายกเทศมนตรี/นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

1. ให้ความสำคัญกับการวางแผนการบริหารจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสถานะเศรษฐกิจในปัจจุบันโดยพิจารณาทบทวนการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการบริหารจัดการมูลฝอยให้เป็นไปตามกฎกระทรวง กำหนดค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาต หนังสือรับรองการแจ้งและการให้บริการในการจัดการสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย พ.ศ. 2559 และ พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 และสอดคล้องกับสภาพสังคม เศรษฐกิจของแต่ละพื้นที่

2. ควบคุม กำกับ ดูแล ให้ผู้รับผิดชอบประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ ความเข้าใจ กับประชาชนในพื้นที่อย่างถูกต้องว่าผู้ก่อมลพิษต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการจัดการมูลฝอย (Polluters Pay Principle : PPP) และสร้างการยอมรับเกี่ยวกับการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการบริหารจัดการขยะมูลฝอยผ่านโครงการต่าง ๆ ให้กับประชาชนในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง จะทำให้ประชาชนตระหนักในหน้าที่และมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นทำให้มีการจัดการขยะได้อย่างมีประสิทธิภาพและ อปท. มีงบประมาณสำหรับใช้พัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน เกิดความเป็นธรรมในการจ่ายค่าธรรมเนียมตามหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย รวมถึงการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการจัดเก็บ ขนและกำจัดมูลฝอย จะสอดคล้องกับต้นทุนที่แท้จริงในการบริหารจัดการมูลฝอย

